

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia Prima. Habita ad populum in basilica S. Petri Apostoli, Dominica
secunda Adventus Domini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

quia non prateribit generatio haec, donec omnia fiant. Caelum & terra transibunt: verba autem mea non transibunt.

HOMILIA PRIMA.

Habita ad populum in basilica S. Petri Apostoli, Dominica secunda Adventus Domini.

DOMINUS ac redemptor noster, fratres charissimi, paratos nos invenire desiderans, senescentem mundum quem mala sequantur denunciavit; ut nos ab ejus amore compescat. Appropinquantem ejus terminum quantae percussiones praeveniant, innotescit: ut si Deum metuere in tranquillitate nolumus, vicinum ejus judicium vel percussioibus attriti timeamus. Huic etenim lectioni sancti Evangelij, quam modò vestra fraternitas audivit, paulò superius Dominus praemisit, dicens: *Exurget gens contra gentem, & regnum adversus regnum: & erunt terrae motus magni per loca, & pestilentiae, & fames.* Et quibusdam interpositis, hoc quod modò audistis, adjunxit: [*Erunt signa in sole, & luna, & stellis, & in terris pressura gentium, praefusione fontis maris & fluctuum.*] Ex quibus profectò omnibus alia jam facta cernimus, alia è proximo ventura formidamus. Nam gentem super gentem exurgere, earumque pressuram terris insultere, plus jam in nostris temporibus cernimus, quam in codicibus legimus. Quòd terrae motus urbes innumeras obruat, ex aliis mundi partibus scitis quam frequenter audivimus. Pestilentias sine cessatione patimur. Signa verò in sole, & luna, & stellis, adhuc apertè minimè videmus: sed quia & haec non longè sint, ex ipsa jam aëris immutatione colligimus. Quamvis priusquam Italia gentili gladio ferienda traderetur, igneas in caelo acies vidimus, ipsum qui postea humani generis fulus est, sanguinem conculcantes. Confusio autem maris & fluctuum necdum nova exorta est. Sed cum multa praenunciata jam completa sint, dubium non est, quin sequantur etiam pauca quae restant: quia sequentium rerum certitudo, est praeritarum exhibitio. Haec nos, fratres charissimi, idcirco dicimus, ut ad cautelam studium vestrae mentes evigilent: ne securitate torpeant, ne ignorantia languescant, sed semper eas & timor sollicitet, & in bono opere sollicitudo confirmet, pensantes hoc quod Redemptoris nostri voce subjungitur: [*Arrescentibus hominibus praetimore & expectatione, quae supervenient universo orbi. Nam virtutes caelorum movebuntur.*] Quid etenim Dominus virtutes caelorum, nisi Angelos, Archangelos, Thronos, Dominationes, Principatus & Potestates appellat? quae in adventu districti judicis nostris tunc oculis visibiliter apparebunt, ut districtè tunc à nobis exigant hoc, quod modò invisibilis conditor aequanimiter portat. Ubi & subditur: [*Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubibus cum potestate magna & majestate.*] Ac si apertè diceretur: In potestate & majestate visuri sunt, quem in humilitate positum audire noluerunt: ut virtutem ejus tantò tunc districtius sentiant, quantò nunc cervicem cordis ad ejus patientiam non inclinant. Sed quia haec contra reprobos dicta sunt, mox ad electorum consolationem verba vertuntur. Nam & subditur: [*His autem fieri incipientibus, respicite & levate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.*] Ac si apertè Veritas electos suos

A admonet, dicens: Quum plaga mundi crebrescunt, quum terror judicij virtutibus commotis ostenditur, levate capita, id est, exhilarate corda: quia dum finitur mundus, cujus amici non estis, prope fit redemptio quam quaeristis. In scriptura etenim sacra saepe caput pro mente ponitur: quia sicut capite reguntur membra, ita & cogitationes mente disponuntur. Levare itaque capita, est mentes nostras ad gaudia patriae caelestis erigere. Qui ergo Deum diligunt, ex mundi fine gaudere atque hilarescere jubentur: quia videlicet eum quem non amaverunt. Absit enim ut fidelis quisque qui Deum videre desiderat, de mundi percussioibus luceat, quem finiri eisdem suis percussioibus non ignorat. Scriptum namque est: *Quicumque voluerit amicus esse saeculi hujus, inimicus Dei constituitur.* Qui ergo appropinquante mundi fine non gaudet, amicum se illius esse testatur, atque per hoc inimicus Dei esse convincitur. Sed absit hoc à fidelium cordibus, absit ab his qui & esse aliam vitam per fidem credunt, & eam per operationem diligunt. Ex mundi enim destructione lugere, eorum est qui radices cordis in ejus amore plantaverunt, qui sequentem vitam non quaerunt, qui illam neque esse suspicantur. Nos autem qui caelestis patriae gaudia aeterna cognovimus, festinare ad ea quantocumque debemus. Optandum nobis est citius pergere, atque ad illam breviorè via pervenire. Quibus enim malis mundus non urgetur? Quae nos tristitia, quae adversitas non angustat? Quid est vita mortalis, nisi via? Et quale sit, fratres mei, perpendite, in labore via lassescere, & tamen eandem viam nolle finire. Quòd autem calcari mundus ac despici debeat, Redemptor noster provida comparatione manifestat, cum protinus adjungit: [*Videte ficulneam & omnes arbores, cum producant jam ex se fructum, scitis quia prope est aestas. Ita & vos cum videritis haec fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei.*] Ac si apertè dicat: Quia sicut ex fructu arborum vicina aestas cognoscitur, ita ex ruina mundi prope esse agnoscitur regnum Dei. Quibus profectò verbis ostenditur, quia fructus mundi ruina est. Ad hoc enim crescit, ut cadat. Ad hoc germinat, ut quaecumque germinaverit, cladibus consumat. Bene autem regnum Dei aestati comparatur: quia tunc marioris nostri nubila transunt, cum vita dies aeterni Solis claritate fulgescunt. Quae omnia sub magna certitudine confirmantur, cum sententia subjungitur qua dicitur: [*Amen dico vobis, quia non prateribit generatio haec, donec omnia fiant. Caelum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.*] Nihil enim in rerum corporalium natura caelo & terra durabilis: & nihil in rerum natura tam velociter, quam sermo transit. Verba enim quousque imperfecta sunt, verba non sunt: cum verò perfecta fuerint, omnino jam non sunt; quia nec perfici nisi transeundo possunt. Ait ergo: [*Caelum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.*] Ac si apertè dicat: Omne quod apud vos durabile est, sine mutatione durabile ad aeternitatem non est: & omne quod apud me transire cernitur, fixum & sine transitu tenetur; quia sine mutabilitate manentes sententias exprimit meus sermo qui transit. Ecce fratres mei jam cernimus quod audiebamus. Novis quotidie & crebrescentibus malis mundus urgetur. Ex illa plebe innumera quanti remanseritis, aspicietis, & tamen adhuc quotidie flagella l. 4. c. 65. urgent, repentini casus opprimunt, novae nos & improvisae elades affligunt. Sicut enim in juventute viget corpus, forte & incolame manet pectus, torosa cervix, plena sunt brachia; in annis autem senilibus statura curvatur, cervix exsiccata deponitur, frequentibus suspensis pectus urgetur, virtus deficit, loquentis verba anhelitus intercidit; nam est languor desit, plerumque senibus ipsa sua salus aegritu-

Exc. 27. b
Joan. Diac.
l. 4. c. 65.

* al. tribulationibus

* al. subtrahat.

* al. ex iso
q. n. h. g. f. e.
sanguine

Joan. Diac.
l. 4. c. 65.
vii.

do est: ita mundus in annis prioribus velut in juvenute viguit, ad propagandam humani generis prolem robustus fuit, salute corporum viridis, opulentia rerum pinguis; at nunc ipsa sua senectute deprimitur, & quasi ad vicinam mortem molestiis crescentibus urgetur. Nolite ergo, fratres mei, diligere quem videtis diu stare non posse. Præcepta Apostolica in animo ponite, quibus nos admonet, dicens: *Nolite diligere mundum, neque ea qua in mundo sunt: quia si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo.* Nudiustertius fratres agnovisti, quod subito turbine annosa arbuta eruta, destructa domus, atque Ecclesie à fundamentis everse sunt. Quanti ad vesperum sani atque incolumes, aëuros se in crastinum aliquid perabant: & tamen nocte eadem, repentina morte defuncti sunt, in laqueo ruinæ deprehensi? Sed considerandum nobis est, dilectissimi, quod ad hæc agenda invisibilis iudex venti tenuissimi spiritum movit, unius procellam nubis excitavit, & terram subruit, castra tot ædificiorum fundamenta concussit. Quid ergo iudex iste facturus est quum per semetipsum venerit, & in ultionem peccatorum ira ejus exarserit, si portari non potest quum nos per tenuissimam nubem ferit? In ira ejus præsentia quæ caro subsistet, si ventum movit, & terram subruit, concitavit aëra, & tot ædificia stravit: Hanc distractionem venturi judicis Paulus considerans, ait: *Horrendum est incidere in manus Dei viventis.* Hanc Psalmista exprimit, dicens: *Deus manifeste veniet, Deus noster, & non flebit. Ignis in conspectu ejus ardebit, & in circuitu ejus tempestas valida.* Distractionem quippe * tanti judicis, tempestas ignisque comitantur: quia tempestas examinat, quos ignis exurat. Illum ergo diem, fratres charissimi, ante oculos ponite, & quidquid modò grave creditur, in ejus comparatione levigatur. De illo etenim die per Prophetam dicitur: *Juxta est dies Domini magnus, juxta & velox nimis. Vox diei Domini amara, tribulabitur ibi fortis. Dies ira, dies illa, dies tribulationis & angustia, dies calamitatis & miseria, dies tenebrarum & caliginis, dies nebula & turbis, dies tubæ & clangoris.* De hac die Dominus iterum per Prophetam dicit: *Adhuc semel & ego movebo non solum terram, sed etiam calum.* Ecce, ut prædiximus, aërem movit, & terra non subsistit: quis ergo ferat, cum cælum moverit? Quid autem terrores quos cernimus, nisi sequentis iræ præcones dixerimus? Unde & considerare necesse est, quia ab illa tribulatione ultima tantum sunt istæ tribulationes dissimiles, quantum à potentia judicis persona præconis distat. Illum ergo diem, fratres charissimi, totâ intentione cogitate, vitam corrigite, mores mutate, mala tentantia resistendo vincite, perpetrata autem fletibus punite. Adventum namque æterni judicis tantò securiores quandoque videbitis, quanto nunc distractionem illius timendo prævenitis, præstante Domino, &c.

Cap. 13. f. Lectio sancti Evangelij secundum Lucam.

In illo tempore: *Assumpsit Iesus duodecim discipulos suos, & ait illis: Ecce ascendumus Ierosolymam, & consummabuntur omnia, que scripta sunt per prophetas de filio hominis. Tradetur enim gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur. Et postquam flagellaverint, occident eum: & die tertia resurget. Et ipsi nihil horum intellexerunt. Erat autem verbum istud absconditum ab eis, & non intelligebant que dicebantur. Factum est autem, cum appropin-*

S. Greg. Tom. I.

A quaret Iericho, cæcus quidam sedebat secus viam, mendicans. Et cum audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei, quod Iesus Nazareus transiret. Et exclamavit, dicens: Iesu fili David, miserere mei. Et qui præibant, increpabant eum, ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat: Fili David, miserere mei. Stans autem Iesus iussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogavit illum, dicens: Quid tibi vis faciam? At ille dixit: Domine ut videam. Et dixit illi Iesus: Respice, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, & sequebatur illum, magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

HOMILIA II.

Habita ad populum in basilica S. Petri Apostoli, Dominica in Quinquagesima.

Redemptor noster prævidens ex passione sua discipulorum animos perturbandos, eis longè antè & ejusdem passionis pœnam, & resurrectionis suæ gloriam prædicit: ut cum eum morientem, sicut prædictum est, cernerent, etiam resurrecturum non dubitarent. Sed quia carnales adhuc discipuli nullo modo valebant capere verba mysterij, venit ad miraculum. Ante eorum oculos cæcus lumen recipit: ut qui cælestis mysterij verba non caperent, eos ad fidem cælestia facta solidarent. Sed miracula Domini & salvatoris nostri sic accipienda sunt, fratres charissimi, ut & in veritate credantur facta, & tamen per significationem nobis aliquid innuant. Opera quippe ejus & per potentiam aliud ostendunt, & per mysterium aliud loquuntur. Ecce enim quis juxta historiam cæcus iste fuerit, ignoramus: sed tamen quid per mysterium significet, novimus. Cæcum quippe est genus humanum: quod in parente primo à paradisi gaudiis expulsum, claritatem supernæ lucis ignorans, damnationis suæ tenebras patitur: sed tamen per Redemptoris sui præsentiam illuminatur; ut internæ lucis gaudia jam per desiderium videat, atque in via vitæ boni operis gressus ponat. Notandum verò est, quod cum Iesus Jericho appropinquare dicitur, cæcus illuminatur. Jericho quippe luna interpretatur: luna autem in sacro eloquio pro defectu carnis ponitur; quia dum menstruis momentis decrevit, defectum nostræ mortalitatis designat. Dum igitur conditor noster appropinquat Jericho, cæcus ad lumen redit: quia dum divinitas defectum nostræ carnis suscepit, humanum genus, lumen quod amiserat, recepit. Unde enim Deus humana patitur, inde homo ad divina sublevatur. Qui videlicet cæcus rectè & juxta viam sedere, & mendicans esse describitur: ipsa enim Veritas dicit: *Ego sum via.* Qui ergo æternæ lucis claritatem nescit, cæcus est: Sed si jam in Redemptorem credit, juxta viam sedet: si autem jam credit, sed ut æternam lucem recipiat, rogare dissimulat, atque à precibus cessat, cæcus quidem juxta viam sedet, sed minimè mendicat. Si verò & crediderit, & cæcitatem cordis sui cognoverit, & ut lumen veritatis recipiat, postulat, juxta viam cæcus sedet, & mendicat. Quisquis ergo cæcitatibus suæ tenebras agnoscit, quisquis hoc quod sibi deest, lumen æternitatis intelligit, clamat medullis cordis, clamat & vocibus mentis, dicens: *[Iesu fili David, miserere mei.]* Sed quid clamante cæco subjungitur, audiamus: *[Et qui*

Q Q Q Q ij